

HARRY GRUYAERT PHOTOGRAPHER – A documentary about the work and life of a pioneer in color photography

Zelfs met de ogen dicht by Jozefien Van Beek in De Standaard, p. D7 on November 14th 2018

DE STANDAARD
WOENSDAG 14 NOVEMBER 2018 **D7**

Regisseur Gerrit Messiaen en fotograaf Jimmy Kets volgen Harry Gruyaert in verschillende steden in België, maar ook in Parijs en New York. © nr

Documentaire toont fotograaf én mens Harry Gruyaert

Zelfs met de ogen dicht

Onlangs kreeg Magnumfotograaf en kleurenpionier Harry Gruyaert een grote retrospectieve in het Fomu in Antwerpen. Nu wordt hij vereeuwigd in een boeiende documentaire.

JOZEFIE VAN BEEK

Harry Gruyaert staat achteraan in een Belgische kusttram en neemt geconcentreerd foto's door het raam. Zo geconcentreerd dat de buitenwereld niet meer lijkt te bestaan. Hij duwt het hoofd van een jongen weg omdat hij in beeld komt. En wanneer een omstaander vraagt wat hij aan het fotograferen is, reageert hij kortaf: 'Ik ben bezig'. We krijgen meteen een scherp beeld van Harry Gruyaert, *photographer*.

Hij kan niet anders dan fotograferen. Dat maakt hem ongetwijfeld soms licht onuitstaanbaar voor zijn directe omgeving – een van zijn dochters vertelt dat het gezin niet meer met Harry op vakantie wilde omdat ze ál te vaak ellendig lang in de auto moesten wachten omdat hij mooi licht had gezien en het simpelweg móést vastleggen. Maar het maakt van hem ook een ongemeen goede fotograaf.

Regisseur Gerrit Messiaen, die eerder al een documentaire maakte over de Hongaarse fotograaf Lucien Hervé, koos er geen gemakkelijk onderwerp uit om te filmen. Tijdens de hele film wordt benadrukt dat fotograferen voor Gruyaert op één komt. Hij laat niets tus-

sen zijn lens en de te fotograferen wereld komen, dus ook geen documentairemaker. Maar samen met cameraman en fotograaf Jimmy Kets slaagt Messiaen erin Gruyaert te volgen in verschillende steden in België, maar ook in Parijs en New York. Met als resultaat een mooi portret van de gevierde fotograaf, van wie we nu de menselijke kant achter de foto's leren kennen.

Vulgair

'God, de paus, mijn vader', dat was de hiërarchie in het zeer katholieke gezin Gruyaert. Vader Gruyaert werkte bij Agfa Gevaert én gaf les in kleurenfotografie, maar had voor zoonlief iets heel anders in gedachten dan het fotograferenbestaan. Want dat is geen serieus beroep, en bovendien heb-

Toen Gruyaert in 1982 werd toegelaten als lid van Magnum, vonden sommige oudere leden dat het einde van het prestigieuze agentschap ingezet was. Kleurenfotografie? De vulgariteit!

ben fotograferen minnaressen. Dus ontvluchtte Gruyaert op jonge leeftijd het gezin én België, dat hem te krap zat. Hij trok naar Parijs, en niet veel later maakte hij zijn eerste reis naar Marokko. Reizen naar onder meer India, de VS en de voormalige Sovjet-Unie volgden, en in één moeite door bracht hij in de jaren 70 met zijn gebruik van kleur een revolutie teweeg in de fotografie. Wat William Eggleston en Stephen Shore deden in de VS, deed Gruyaert in Europa.

Toen hij in 1982 werd toegelaten als lid van Magnum, vonden sommige oudere leden dat het einde van het prestigieuze agentschap ingezet was. Kleurenfotografie? De vulgariteit! Daar trok de zelfverklaarde *loner* zich niets van aan. Zijn kleurenfoto's van Parijs waren

het tegenovergestelde van het romantische Parijs in zwart-wit zoals we dat kennen van Doisneau of Cartier-Bresson. Toch kon hij het goed vinden met Cartier-Bresson – hij licht helemaal op wanneer hij over de iconische fotograaf vertelt.

Ook bij kunstenaarskringen in New York vond Gruyaert aansluiting. Hij was bevriend met Gordon Matta-Clark en legde diens *building cuts* vast op gevoelige plaat, iets waar de kunstenaar zelf geen tijd voor had te midden van de radicale breekwerken. Kunstenaar Richard Nomas getuigt: 'Hij was een van de weinige Europeanen die bij de kring van de jonge Amerikaanse kunstenaars hoorde'.

Wel jammer: wie Gruyaert al enigszins kent of al eens een interview met hem heeft gelezen, komt niet veel nieuws te weten. Het diepte-interview met de fotograaf had gerust wat dieper mogen graven. Maar het gesprek met zijn dochter en vooral de oude zwart-witte familie filmpjes waarin we Gruyaert als kind zien, maken veel goed. Net als de cinematografie van Jimmy Kets, die zijn filmstrepen al verdiende met *Odyssea*, een docu over die andere Belgische Magnumfotograaf, Carl De Keyser. Kets slaagt erin om knappe beelden te filmen zonder de concurrentie aan te gaan met de foto's van Gruyaert die in de film verwerkt worden. Ander belangrijk lichtpunt: de prachtige muziek van Tuur Florizoone, die ook de soundtrack verzorgde voor *Aanrijding in Moskou*. Het is een hele prestatie als een docu over fotografie zelf met de ogen dicht de moeite is.

'Harry Gruyaert. Photographer'

Vanavond in Cinema Zuid (Antwerpen), vrijdag in Storck (Oostende), 29/11 Bozar (Brussel) en vanaf 5/12 in de cinema. ★★☆☆

Het gezin Gruyaert moest op vakantie vaak ellendig lang in de auto wachten omdat vader Harry mooi licht had gezien en het simpelweg móést vastleggen. © Harry Gruyaert/Magnum photos